

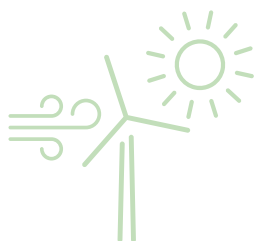
GELDERS ENERGIE- AKKOORD

Toekomstagenda Duurzaam Gelderland

Minimaal 55% CO₂ reductie in 2030 om aan het klimaatakkoord van Parijs invulling te geven. Dat staat in het Gelders Energieakkoord (GEA) om van Gelderland halverwege de eeuw een klimaatneutrale provincie te maken. Samen met andere regio's en nationale partners mikken de ruim 200 ondertekenaars op meer dan 60% CO₂ reductie.

De 'Toekomstagenda Duurzaam Gelderland' is de uitwerking van het GEA. Door middel van toekomstbeelden – die zowel mogelijk en waarschijnlijk als verleidelijk zijn – bieden we beleidsmakers, burgers en bedrijven een positief handelingsperspectief. Daarvoor gaat deze agenda de (kennis van) innovatie aanjagen, versnellen en toepassen.

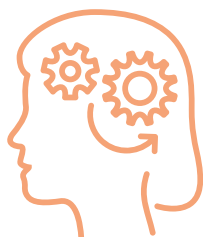

Technologische innovatie is overal om ons heen.

Het meest aansprekend is de groei van wind- en zonnestroom. Windparken krijgen slechts een fractie van de subsidies van een paar jaar geleden en zijn rond 2025 bijna concurrerend met fossiel. Deze groei valt nog meer op bij zonne-energie: steeds meer huiseigenaren en projectontwikkelaars leggen zonnepanelen op daken en zelfs op gehele velden. Volgens experts streeft zonnestroom over tien, vijftien jaar zelfs wind op land voorbij.

Tegelijkertijd wordt opslag van elektriciteit, noodzakelijk als de zon niet schijnt of als het niet waait, in rap tempo goedkoper en efficiënter. Dat is mede te danken aan de auto-industrie die de laatste jaren voluit inzet op elektrische voertuigen. Door hun batterijpakket kunnen die aan een meer stabiel lokaal energienet bijdragen.

Al deze ontwikkelingen komen samen in een steeds sneller internet en het internet der dingen dat allerlei apparaten (computers, zonnepanelen, windturbines, elektrisch vervoer, e.d.) maar ook applicaties aan elkaar verbindt. Daarmee wordt de efficiency van transport verhoogd en lokale uitwisseling van energie op (deels) autonome netten bevorderd.

Technische innovatie gaat hand in hand met maatschappelijke innovatie.

Het gebruik van de (elektrische) deelauto groeit snel, ook in coöperatieve vorm. In steden kan de deelauto de druk op de publieke ruimte sterk verminderen. Tevens blijft het aantal energiecoöperaties toenemen terwijl de professionaliteit stijgt. Steeds meer wijken en dorpen werken aan duurzaamheid, net als ondernemersclubs die versneld inspringen op de kansen die technologische doorbraken, nieuwe mobiliteit en andere bedrijfsmodellen hen bieden.

Maatschappelijke innovatie zien we ook in bestuurlijk opzicht: wie had er drie jaar geleden over aardgasloze wijken gehoord? Mede dankzij het recente regeerakkoord is het energie- en klimaatbeleid een belangrijke focus geworden.

De 'Toekomstagenda Duurzaam Gelderland' beschrijft een brede, integrale aanpak voor waarin de samenhang meer maatschappelijk rendement oplevert. Klimaatadaptatie wordt steeds belangrijker. Zo levert de Wijk van de Toekomst niet alleen meer werkgelegenheid op. Door dit programma zijn we tevens beter voorbereid op klimaatextremen (zoals hitte-eilanden en meer en heviger hoosbuien). Met steeds meer ouderen heeft de Wijk van de Toekomst positieve effecten op de gezondheidszorg.

Ook benoemt de Agenda de zoektocht naar duurzaam grondgebruik. Door de uitstoot van methaan in de landbouw een belangrijke veroorzaker van klimaatverandering. Zonder aanpassingen leidt dat zowel tot hittegolven en droogte als aanzienlijk meer neerslag. De primaire sector gaat daarom onderzoeken hoe ze koolstof in de bodem kan opslaan. Dat zorgt voor een grotere weerbaarheid en voor minder kunstmest en beregening.

'Circulaire economie' waarbij afval uit de ene sector grondstof voor de andere is, krijgt in de Agenda prioriteit. In de ideale situatie worden de kringlopen van materialen, zowel organisch als niet-organisch, volledig gesloten ('cradle to cradle'). Zo kan biomassa in de bouw als grondstof worden ingezet. En zo kunnen bedrijven hun afvalwarmte met industriële warmtepompen cyclisch in het proces terugbrengen. CO₂ wordt trouwens steeds

meer als grondstof voor nieuwe producten beschouwd.

De Agenda is geen definitief, vaststaand gegeven maar een proces met een 'rollende agenda' waaraan de ondertekenaars de komende jaren zullen meewerken. Op basis deze Agenda én de GEA uitvoeringsplan wordt een plan opgesteld dat een groot aantal onderwerpen, acties en maatregelen omvat om de transitie naar een klimaatneutrale provincie te versnellen. Centraal staat daarin een groot aantal thematafels met overkoepelende programma's: Regionale samenwerking, de Wijk van de Toekomst, Bedrijven(terreinen) van de Toekomst en Mobiliteit van de Toekomst.

Overkoepelend willen de ondertekenaars, waar mogelijk, nu al een reële CO₂ beprijzing invoeren om proactief bij te sturen op de (economische) afwegingen tussen grijze en groene energetische oplossingen. Daarmee geeft Gelderland aan het Rijk het signaal dat de transitie een werkelijke CO₂ prijs (boven de €100,- per ton vermeden CO₂) nodig heeft.

Twee aanbevelingen uit het rapport:

- met de opbrengsten van 'laaghangend fruit' het nog noodzakelijker 'hooghangend fruit' in de gebouwde omgeving financieren.
- Het landsdeel Gelderland maakt zich op voor een groot ICT programma waarmee grote datastromen aan elkaar worden gekoppeld.

Maar voor alle 27 aanbevelingen -en hoe we daarop zijn gekomen- kunt u natuurlijk beter de '[Toekomstagenda Duurzaam Gelderland](#)' lezen!